

Rachunek dyskontowy jako instrument prospektywnej wyceny w rachunkowości według MSR/MSSF

Stanisław Hońko*, Jan Kowalczyk**

Streszczenie: *Cel* – wskazanie pozycji aktywów i zobowiązań, których wycena wstępna lub bilansowa wymaga zastosowania rachunku dyskontowego zgodnie z MSR/MSSF. *Metodologia badania* – głównymi metodami badawczymi są studia literaturowe, a najważniejszym źródłem są regulacje w zakresie rachunku dyskontowego zawarte w MSR/MSSF. Tekst został uporządkowany zgodnie z podejściem dedukcyjnym. *Wynik* – rezultatem badań jest stwierdzenie, że rachunek dyskontowy powinien być stosowany przy wycenie większości pozycji sprawozdania finansowego. *Oryginalność/Wartość* – kompleksowy charakter analizy, umożliwiający całościową ocenę wytycznych MSR/MSSF w zakresie wykorzystania rachunku dyskontowego.

Słowa kluczowe: wycena w rachunkowości, sprawozdawczość finansowa, rachunek dyskontowy, przyszłe przepływy pieniężne

Wprowadzenie

Sprawozdawczość finansowa jest ukierunkowana na zaspokajanie potrzeb informacyjnych obecnych i potencjalnych inwestorów, pożyczkodawców i innych wierzycieli. Zgodnie z Załoženiami koncepcyjnymi MSR/MSSF warunkiem użyteczności sprawozdawczości finansowej są atrybuty informacji określone jako fundamentalne cechy jakościowe, obejmujące przydatność i wierne odzwierciedlanie. Jednym z aspektów przydatności informacji jest jej wartość prognostyczna, umożliwiająca dawcom kapitału podjęcie decyzji o zaangażowaniu kapitałowym w danej jednostce. Jak wynika z objaśnień do Założeń koncepcyjnych, wartość prognostyczna informacji finansowych nie powinna być utożsamiana z pojęciami „przewidywalność i stałość”, stosowanymi w statystyce i ekonometrii na potrzeby estymacji trendów. Powinna natomiast być interpretowana, jako możliwość przewidywania przyszłych korzyści ekonomicznych na podstawie przeszłych lub bieżących zdarzeń (*Załozenia koncepcyjne...* 2011: część B, UW 3.16). Podejście *ex ante* uwidacznia się także tej części definicji aktywów i zobowiązań, która dotyczy przewidywanych zwiększeń lub zmniejszeń przyszłych korzyści ekonomicznych (*Załozenia koncepcyjne...* 2011: § 4.4.). Przyszłe korzyści ekonomiczne w dłuższym okresie można utożsamiać z wpływami i wy-

---

* dr Stanisław Hońko, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Rachunkowości, Katedra Teorii Rachunkowości, 71–101 Szczecin, ul. A. Mickiewicza 64, e-mail: honko@wneiz.pl.

** mgr inż. Jan Kowalczyk, Politechnika Koszalińska, Wydział Nauk Ekonomicznych, Zakład Ekonometrii, 75–343 Koszalin, ul. E. Kwiatkowskiego 6e, tel. +48 94 34-39-186.

datkami, co pozwala łączyć przytoczone definicje aktywów i zobowiązań z teorią dynamicznego bilansu Eugena Schmalenbacha (por. Hońko 2008: 216; Walińska 2014). W związku z tym wycenę aktywów i zobowiązań należy rozumieć jako ocenę potencjału zmian tych korzyści, czyli zwiększeń w wypadku aktywów i zmniejszeń – w odniesieniu do zobowiązań. Zastanawiającą kwestią jest zatem powiązanie rozwiązań w zakresie wyceny w rachunkowości z jej prospektywną orientacją. Stosowany obecnie model wyceny może być określony jako mieszany, ponieważ odwołuje się do podstaw wyceny o różnej orientacji czasowej. W wypadku kosztu są to pojęcia: koszt historyczny, aktualna cena nabycia, a w wypadku wartości: wartość możliwa do realizacji, wartość bieżąca. Z dyskusji dotyczącej modyfikacji Założeń koncepcyjnych można wnioskować, że mieszany model wyceny w rachunkowości zostanie utrzymany, a zmiany będą stanowić ugruntowanie już stosowanych rozwiązań, a nie ich istotną zmianę.

Jak wspomniano, rachunkowość ma tak odzwierciedlać przeszłe i teraźniejsze zdarzenia, aby umożliwić odbiorcom podejmowanie przyszłych decyzji. Jednym z instrumentów łączących teraźniejszość z przyszłością jest rachunek dyskontowy, coraz szerzej wykorzystywany podczas wyceny wstępnej i bilansowej. Jest przykładem zastosowania w rachunkowości narzędzi wypracowanych w teorii finansów (Walińska 2014). Łączy także metodologię wyceny przedsiębiorstw z wyceną bilansową (Wędzki 2013: 143).

Celem artykułu jest zaprezentowanie zastosowań rachunku dyskontowego w sprawozdaniach finansowych sporządzanych zgodnie z MSR/MSSF. Realizacji celu podporządkowano strukturę artykułu, podzielonego na trzy zasadnicze części, stanowiące odpowiedź na następujące pytania:

- jakie są możliwości użycia rachunku dyskontowego według Założeń koncepcyjnych MSR/MSSF?
- które standardy wymagają lub zalecają stosowanie rachunku dyskontowego?
- jaki jest zakres wymaganych ujawnień na temat założeń związanych z zastosowaniem dyskonta?

1. Założenia koncepcyjne MSR/MSSF a rachunek dyskontowy

W Założeniach koncepcyjnych MSR/MSSF z 1989 roku wycena nie została potraktowana priorytetowo. Jest ona rozumiana jako „proces zmierzający do ustalenia kwot pieniężnych, w jakich składniki sprawozdania finansowego mają zostać ujęte w bilansie oraz sprawozdaniu z dochodów”. (*Założenia koncepcyjne...* 2011: § 4.54). W dalszej kolejności stwierdza się, że proces ten powoduje „konieczność wyboru jednej z istniejących zasad wyceny”, a „najczęściej stosowaną podstawą wyceny jest koszt historyczny” (*Założenia koncepcyjne...* 2011: § 4.56).

Podstawa wyceny jest zbiorem parametrów wyceny o podobnej treści ekonomicznej, które można odpowiednio pogrupować, na przykład na podstawie kryterium czasu (Hońko 2013: 113; Matuszak 2013: 77). Poza kosztem historycznym, w Założeniach koncepcyjnych MSR/MSSF wymienia się takie podstawy wyceny, jak: aktualna cena nabycia, wartość możliwa do uzyskania (realizacji) oraz wartość bieżąca, nie określając ich hierarchii ani wytycznych co do ich zastosowania. Z opisu wartości bieżącej można wnioskować, że w Założeniach koncepcyjnych wymaga się stosowania rachunku dyskontowego. Przyjmując za podstawę wyceny wartość bieżącą, aktywa wycenia się w zdyskontowanej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych netto, będących efektem normalnej działalno-

ści gospodarczej. Zobowiązania wykazuje się natomiast w zdyskontowanej kwocie bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych netto, które według przewidywań będą wymagane do uregulowania zobowiązań w normalnym toku działalności gospodarczej (*Założenia koncepcyjne...* 2011: 54).

W związku z tym, że część Założeń koncepcyjnych MSR/MSSF dotycząca wyceny nie spełnia swojego zadania, podjęto pracę nad opracowaniem nowych wytycznych w tym zakresie. Z opublikowanego w 2013 r. dokumentu dyskusyjnego wynika, że planuje się wprowadzenie trzech podstaw wyceny, a mianowicie: bazujących na koszcie, na bieżących cenach rynkowych, w tym wartości godziwej, oraz na innych wycenach wykorzystujących przyszłe przepływy pieniężne (*Discussion Paper...* 2013: § 6.3.). Obecnie w Założeniach koncepcyjnych MSR/MSSF dopuszcza się stosowanie rachunku dyskontowego na potrzeby wyceny, bez jakichkolwiek wytycznych w tym zakresie. Takie wskazówki znajdują się w dokumencie dyskusyjnym, zapowiadającym nowy rozdział Założeń koncepcyjnych MSR/MSSF. Nowe regulacje będą zawierać (Milburn 2013):

- przedstawienie możliwych podstaw wyceny,
- wady i zalety podstaw wyceny w kontekście zapewnienia cech jakościowych informacji sprawozdawczej,
- dyskusję na poziomie koncepcyjnym związaną z pogodzeniem użyteczności informacji i ograniczeń kosztu jej przygotowania w kontekście metod wyceny.

Planowany rozdział Założeń koncepcyjnych poświęcony wycenie, podobnie jak obecnie, nie będzie wskazywał szczegółowych zasad wyceny. Ogólne wytyczne zostaną uzupełnione o przykłady ilustrujące skutki wyboru danych podstaw, jednak bez określenia rang czy wskazywania zalecanych rozwiązań. Jak wspomniano we wstępie, IASB nie rekomenduje jednej podstawy wyceny (*Discussion Paper...* 2013: § 6.14), zakładając utrzymanie mieszanego modelu wyceny. Dobór podstaw wyceny powinien sprzyjać możliwości oceny potencjalnych korzyści ekonomicznych związanych z poszczególnymi pozycjami aktywów lub zobowiązań. W konsekwencji dobór podstaw wyceny:

- aktywów – powinien uwzględniać sposób generowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- zobowiązań – powinien zależeć od zamierzonego sposobu ich wypełnienia przez jednostkę (*Discussion Paper...* 2013: 11).

Z przedstawionych rozważań wynika, że Założenia koncepcyjne wymagają stosowania rachunku dyskontowego, jeżeli wycena aktywów i zobowiązań następuje w wartości bieżącej. Szczegółowe wytyczne w tym zakresie są zawarte w standardach odnoszących się do poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego, co zostało opisane w kolejnej części artykułu.

2. Dyskontowanie a regulacje prawne rachunkowości

Ustawa o rachunkowości odwołuje się do rachunku dyskontowego w następujących artykułach:

- art. 3, ust. 4, pkt 4 – przy ustalaniu wartości przedmiotu umowy na potrzeby kwalifikacji umów leasingowych do leasingu finansowego,
- art. 28, ust. 8a – w definicji skorygowanej ceny nabycia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych,

- art. 28, ust. 10 – dopuszczenie dyskonta przy wycenie wybranych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- art. 36, ust. 2c – dotyczący wyceny kapitałów własnych powstałych z zamiany dłużnych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek na udziały,
- art. 44b, ust. 4, pkt 3 i 9 – regulujących zasady szacowania wartości godziwej należności i zobowiązań¹ uzyskanych w związku z połączeniem jednostek, rozliczanych metodą nabycia.

Na podstawie wymienionych artykułów można dojść do wniosku, że w jednostkach stosujących polskie prawo bilansowe rachunek dyskontowy nie jest szeroko wykorzystywany. W związku z tym powstaje wątpliwość, czy na przykład w odniesieniu do długoterminowych rezerw lub należności nie należałoby uwzględnić wpływu zmienności wartości pieniądza w czasie? Czy uor zabrania zastosowania rachunku dyskontowego do wyceny innych pozycji, niż wymienione? W ocenie autorów uor nie reguluje tej kwestii, co nie powinno być odczytywane jako zakaz stosowania rachunku dyskontowego. Argumentem przemawiającym za zastosowaniem tego rachunku jest z pewnością dążenie do odzwierciedlenia wiernego i rzetelnego obrazu sytuacji podmiotu, posiadającego aktywa lub zobowiązania o długim terminie realizacji (Ignatowski 2009: 13). Z drugiej strony można przyjąć, że skoro kwestia ustalania wartości bieżącej aktywów i zobowiązań jest zagadnieniem nieuregulowanym w uor, można odwołać się do wytycznych Krajowych Standardów Rachunkowości (KSR), a w razie ich braku – do MSR/MSSF. KSR zostaną pominięte w dalszych rozważaniach, ze względu na fakt, że są w znacznym stopniu zgodne z MSR/MSSF.

W tabeli 1 zamieszczono zestawienie podstawowych informacji o wykorzystaniu rachunku dyskontowego w MSR/MSSF. Wyjaśnienia wymaga zakwalifikowanie rozwiązań wynikających z MSR 18 i MSR 11 do wyceny aktywów. Chociaż oba standardy dotyczą przychodów, to zgodnie z podejściem bilansowym powinny być rozpatrywane łącznie ze zmianami wartości aktywów, w tym przypadku przede wszystkim należności. Ujęcie bowiem „należności w wartości zdyskontowanej warunkuje także ujęcie przychodu w kwocie zdyskontowanej” (Ignatowski 2009: 16).

Z tabeli 1 wynika, że rachunek dyskontowy znajduje zastosowanie przy wstępnej lub bilansowej wycenie większości pozycji bilansowych. W ocenie autorów zastosowanie dyskonta może mieć szczególnie istotny wpływ na wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych, instrumentów finansowych oraz długoterminowych rezerw. Ze względu na wrażliwość wyceny na przyjęte założenia, w tym na zastosowaną stopę dyskontową, należy zwrócić uwagę na szacowanie wartości użytkowej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne oraz na ustalanie metodą dochodową wartości nieruchomości inwestycyjnych (por. Hońko, Rublewski 2013: 99–112).

Pomocne w doborze stóp dyskontowych mogą być wytyczne i wskazówki MSR/MSSF dotyczące tego zagadnienia. Z wytycznych zamieszczonych w tabeli 2 wynika, że MSR/MSSF dopuszczają różne metody szacowania stóp dyskontowych. W niektórych standardach, np. w MSR 19 wskazuje się wprost, że punktem odniesienia przy ustalaniu stóp dyskontowych powinno być oprocentowanie obligacji korporacyjnych lub rządowych. W innych standardach, na przykład w MSR 36, należy odwołać się do danych rynkowych,

---

¹ W odniesieniu do należności/zobowiązań krótkoterminowych dopuszcza się pominięcie dyskontowania, jeżeli różnica pomiędzy wartością należności według kwot wymagających zapłaty a według ich wartością zdyskontowaną nie jest istotna.

szacując bieżące stopy zwrotu podobnych aktywów, a w razie braku takich danych dopuszcza się stosowanie alternatywnych rozwiązań. W tabeli 2 ujęto jedynie fragmenty wybranych MSR/MSSF, które najszerzej opisują analizowaną kwestię.

Tabela 1

Przykłady zastosowania rachunku dyskontowego w MSR/MSSF

Lp.	MSR/MSSF	Przykładowe zastosowanie dyskonta
WYCENA AKTYWÓW		
1.	MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (§ 30-57 i inne)	Szacowanie wartości użytkowej na potrzeby ustalania wartości odzyskiwalnej
2.	MSR 2 „Zapasy” (§ 18), MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” §23), MSR 38 „Wartości niematerialne” (§ 32), MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” (§ 24, 25)	Ustalanie wartości początkowej nabytych aktywów, gdy zapłata jest odraczana w czasie (element finansowania przez dostawcę jest wbudowany w umowę zakupu).
3.	MSSF 13 „Pomiar wartości godziwej” (§§. B.10-B.30)	Szacowanie wartości godziwej aktywów niefinansowych metodą dochodową
4.	MSR 18 „Przychody” (§ 11) ²	Ustalanie przychodów bieżącego okresu w wypadku odroczenia płatności (element finansowania odbiorcy jest wbudowany w umowę sprzedaży)
5.	MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego” (§ 6a)	Zaliczenie do wartości początkowej dostosowywanych aktywów odsetek od zdyskontowanych zobowiązań (do dnia przyjęcia do użytkowania)
6.	MSR 17 „Leasing” (§ 4, § 20 i inne)	Ustalanie stopy procentowej leasingu stosowanej do wyceny inwestycji leasingowej netto. Ustalanie wartości początkowej aktywów w leasingu finansowym u leasingobiorcy (korzystającego) w niższej z dwóch kwot: wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu i wartości godziwej
7.	MSR 39, MSSF 9 (§ 5.4.2)	Wycena aktywów finansowych według skorygowanej ceny nabycia Zastosowanie technik wyceny do szacowania wartości godziwej
WYCENA ZOBOWIĄZAŃ		
8.	MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” (§ 46 i inne) MSR 19 „Rezerwy na świadczenia pracownicze” (§ 48 i inne)	Szacowanie wartości długoterminowych rezerw. Zwiększenie wartości rezerw wynikające z upływu czasu jest określane jako „odwracanie dyskonta”
9.	MSSF 13 „Pomiar wartości godziwej” (np. § 38c, § 47 i inne)	Wycena zobowiązań i własnych instrumentów kapitałowych z zastosowaniem techniki wyceny (metoda przychodów) w warunkach braku aktywnego rynku. Szacowanie wartości godziwej zobowiązania finansowego płatnego na żądanie
10.	MSR 39, MSSF 9 (§ 5.4.3)	Wycena zobowiązań finansowych według skorygowanej ceny nabycia Zastosowanie technik wyceny do szacowania wartości godziwej

Źródło: opracowanie własne na podstawie MSR/MSSF.

² Według zapowiedzi na stronie IASB (www.ifs.org) MSR 18 zostanie w 2014 r. zastąpiony przez nowy standard dotyczący przychodów, opracowany wspólnie przez IASB i FASB. Będzie to najprawdopodobniej MSSF nr 15, „Przychody z kontraktów z klientami”.

Tabela 2

Wytoczne MSR/MSSF dotyczące ustalania stóp dyskontowych

Lp.	Paragrafy MSR/MSSF	Wytoczne MSR/MSSF
1.	MSR 18, §. 11	Stopę dyskontową w najprostszy sposób ustala się na poziomie: dominującej stopy dyskontowej podobnego instrumentu finansowego wyemitowanego przez wystawcę posiadającego podobną wiarygodność kredytową lub stopy procentowej dyskontującej wartość nominalną instrumentu finansowego do bieżącej, gotówkowej ceny sprzedaży dóbr lub usług
2.	MSR 19, §. 78-82	Stopę ustala się na podstawie rynkowych stóp zwrotu z wysoko ocenianych obligacji przedsiębiorstw, a w krajach gdzie rynek takich obligacji nie jest wystarczająco rozwinięty – na podstawie stóp zwrotu z obligacji rządowych. Dopuszcza się stosowanie jednej, średnioważonej stopy zwrotu, służącej do wyceny zobowiązań o różnym terminie wymagalności
3.	MSR 36, §§. 55-57 i A15-A21	Stopa dyskontowa odzwierciedla nie tylko zmiany wartości pieniądza w czasie, ale również ryzyko związane z przepływami pieniężnymi generowanymi przez aktywa. Stopa jest szacowana na podstawie domyślnych stóp dyskontowanych bieżących transakcji rynkowych dotyczących podobnych aktywów albo na podstawie średnioważonego kosztu kapitału spółki giełdowej, posiadającej zbliżony składnik aktywów. Jeżeli nie można uzyskać danych rynkowych, jednostka może ustalić stopę dyskontową stosując „rozwiązania zastępcze”, polegające na oszacowaniu (A17): <ul style="list-style-type: none"> – średnioważonego kosztu kapitału danej jednostki (na przykład z zastosowaniem kapitałowego modelu wyceny) – krańcowej stopy kredyty (zadłużenia) jednostki – innych rynkowych stóp kredytów (pożyczek)
4.	MSR 37, §. 47	Stopa dyskontowa powinna odzwierciedlać bieżącą, rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane z szacowanym zobowiązaniem.
5.	MSR 39, § OS5-OS8	Kalkulując efektywną stopę procentową należy uwzględnić wszelkie prowizje, zapłacone lub otrzymane punkty, koszty transakcji, premie i dyskonta związane z instrumentem finansowym
6.	MSSF 9, § B5.1.1, §B5.4.12	Wycena wstępna instrumentów finansowych co do zasady następuje w wartości godziwej przekazanej zapłaty. Jeżeli część tej zapłaty nie dotyczy instrumentu, to wartość godziwą ustala się z zastosowaniem technik wyceny. Podaje się przykład udzielenia długoterminowej pożyczki, która nie jest oprocentowana. W takiej sytuacji wycena może nastąpić na podstawie przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem przeważających na rynku stopy dyskontowej dla zbliżonego instrumentu finansowego Przy analizie zdyskontowanych przepływów pieniężnych jednostka używa jednej lub więcej stóp dyskontowych, odpowiadających przeważającym stopom zwrotu zbliżonych instrumentów
7.	MSSF 13, załącznik B	Dopuszcza się stosowanie dwóch technik wartości bieżącej: korekty stopy dyskontowej lub oczekiwanej wartości bieżącej. Stopy dyskontowe powinny odzwierciedlać założenia, które uczestnicy rynku przyjęliby, wyceniając składnik aktywów lub zobowiązanie (B.14)

Źródło: opracowanie własne na podstawie MSR/MSSF.

Jak wynika z tabeli 2, w niektórych standardach wprowadza się pewne ograniczenia co do metodologii ustalania stóp dyskontowych, natomiast w innych pozostawia się znaczny stopień dowolności. Trudno oczekiwać, że jakiegokolwiek regulacje narzucą jedną, z góry określoną stopę dyskonta lub podstawę jej ustalania. Można jednak oczekiwać, że w związku z dopuszczeniem szerokiego spektrum metod ustalania poziomu stóp dyskontowych, standardy wprowadzą wymóg szerokiego ujawniania przyjętych założeń. Syntetyczny opis wymagań informacyjnych, które obowiązują przy sporządzaniu sprawozdań finansowych

za 2012 i 2013 rok zawiera tabela 3. Istotne zmiany w zakresie ujawnień wynikają z wejścia w życie od 1.01.2013 r. MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”.

Tabela 3

Zakres obowiązkowych ujawnień na temat stóp dyskontowych w sprawozdaniach finansowych według MSR/MSSF

Lp.	Paragrafy MSR/MSSF (2012 r.)	Zakres obowiązkowych ujawnień w sprawozdaniach finansowych dotyczących roku:	
		2012	2013
1.	MSR 36, § 130	– stopy dyskonta przyjęte przy szacunkach wartości użytkowej w bieżącym i poprzednim okresie	– stopy dyskonta przy ustalaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, jeżeli jest ona ustalana na podstawie technik wyceny (zmiana w § 134 związana w wejściem w życie MSSF 13) – wrażliwość szacunków na zmianę głównych założeń. (opisowa prezentacja wrażliwości wyceny wartości godziwej na zmiany nieobserwowalnych danych wejściowych – § 93 MSSF 13)
2.	MSR 19, § 120A, § 141	– główne założenia aktuarialne (w tym stopy dyskontowe) stosowane do szacowania rezerw z tytułu określonych świadczeń	jak w 2012
3.	MSR 37, § 84, § 85	– korekty stanu rezerw z tytułu odwrócenia dyskonta – ujawnienie głównych założeń dotyczących przyszłych zdarzeń	jak w 2012
4.	MSSF 7, § 27	– główne założenia przyjęte przy wykorzystaniu technik wyceny (m.in. Założenia dotyczące stóp dyskontowych)	jak w 2012
5.	MSR 1, § 125, 126, 129	– jednostka ma obowiązek ujawnić założenia odnoszące się do przyszłych zdarzeń, w tym związane z niepewnością oszacowań – należy ujawnić charakter niepewności założeń, wrażliwość wartości księgowych na zmiany zastosowanych metod, założeń i szacunków	jak w 2012
6.	MSR 40, § 75	– ujawnienie metod i istotnych założeń przyjętych przy szacowaniu wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych	– poziom hierarchii wartości godziwej, w tym opis techniki (technik) wyceny oraz dane wejściowe wykorzystane w wycenie wartości godziwej (w metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych (MSSF 13, § 93) – opisowa prezentacja wrażliwości wyceny wartości godziwej na zmiany nieobserwowalnych danych wejściowych (MSSF 13, § 93)

Źródło: opracowanie własne na podstawie MSR/MSSF.

Z tabeli 3 wynika, że obowiązywanie MSSF 13 od 1 stycznia 2013 r. spowoduje konieczność zamieszczania dodatkowych ujawnień, na przykład co do:

- hierarchii wartości godziwej w odniesieniu do wybranych aktywów finansowych, a w szczególności do nieruchomości inwestycyjnych,
- analizy wrażliwości wartości godziwej na zmianę nieobserwowalnych danych wejściowych, rozumianych jako założenia wewnętrzne, przyjęte przez jednostkę, trudne do obiektywnej weryfikacji (Gierusz 2012: 212),
- stopy dyskonta przy ustalaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży przy pomiarze wartości odzyskiwalnej, jeżeli jest ona ustalana na podstawie technik wyceny.

Uwagi końcowe

Prognozowanie przyszłych przepływów pieniężnych jest uznawane za podstawowy cel rachunkowości (Hendriksen, van Breda 2002: 302). Wydaje się, że obecny model wyceny w rachunkowości jest zorientowany bardziej na dostarczanie informacji o koszcie niż o wartości, a więc nie jest dostosowany do realizacji tego celu. Im więcej pozycji bilansu będzie wycenianych z zastosowaniem wartości godziwej i wartości użytkowej, tym większa będzie wartość prognostyczna sprawozdań finansowych. Konsekwencją szerszego stosowania perspektywnych parametrów wyceny jest wzrost znaczenia oszacowań kierownictwa, a tym samym marginesu subiektywnego kształtowania wartości pozycji bilansowych, a w rezultacie wyniku finansowego lub innych dochodów całkowitych. Z tego względu tak istotne jest informowanie o danych wejściowych przyjętych do wyceny, w tym o zastosowanych stopach dyskontowych. Rachunek dyskontowy można bowiem przyrównać do „stawiania wozu przed koniem” (Hendriksen, van Breda 2002: 308), ponieważ przyszłe przepływy pieniężne determinują wartość aktywów i zobowiązań, a tym samym wpływają na poziom wyniku finansowego (całkowitego dochodu) w bieżącym okresie.

Opisane przykłady, w których MSR/MSSF wymagają zastosowania dyskonta na potrzeby wyceny wstępnej i bilansowej z pewnością nie wyczerpują tematu. Prowadzą jednak do następujących wniosków:

- kapitalizacja przyszłych przepływów pieniężnych jest przykładem wykorzystania na potrzeby rachunkowości technik wypracowanych w teorii finansów³,
- rachunek dyskontowy znajduje zastosowanie przy wycenie większości aktywów i zobowiązań,
- wytyczne, dotyczące stóp dyskontowych, mają otwarty charakter, umożliwiające stosowanie zróżnicowanych metod i założeń przyjętych przy ich ustalaniu,
- rozważając konieczność uwzględnienia zmian wartości pieniądza w czasie należy kierować się istotnością.

W ocenie autorów zaprezentowane wymagania MSR/MSSF odnoszące się do stosowania dyskonta, ustalania stóp dyskontowych i zakresu ujawnień, mogą być punktem wyjścia do analizy informacji zamieszczonych w sprawozdaniach finansowych emitentów papierów wartościowych notowanych na regulowanych rynkach. Szczególnie interesujące mogą być

---

³ Można zauważyć, że występuje również odwrotna zależność, ponieważ sprawozdawczość finansowa jest głównym źródłem informacji przy wielu analizach zaliczanych do obszaru finansów.

analizy panelowe, związane z obserwacją zakresu ujawnień na temat stóp dyskontowych w związku z wymaganiami obowiązującego od 1.01.2013 r. MSSF 13.

Literatura

- Gierusz J. (2012), *Pomiar wartości aktywów i zobowiązań w świetle MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”*, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania, Zarządzanie i Finanse, „Journal of Management and Finance” nr 4/3, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Hendriksen E.A., van Breda M.F. (2002), *Teoria Rachunkowości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Hońko S. (2008), *Koncepcja ostrożnej wyceny w rachunkowości*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Hońko S. (2013), *Wycena w rachunkowości. Znaczenie, podstawy, parametry i zasady*, ZAPOL, Szczecin.
- Hońko S., Rublewski M. (2013), *Wykorzystanie budżetowania przy szacowaniu wartości godziwej metodą dochodową na przykładzie MSSF 13*, red. A. Dura, *Budżetowanie – dziś i jutro*, Wydawnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków.
- Ignatowski R. (2009), *Dyskonto a polska rachunkowość*, „Rachunkowość” nr 3.
- Matuszak L. (2013), *Wycena składników sprawozdania finansowego w realizacji koncepcji true and fair view – teoria i regulacje*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” t. 74, SKwP, Warszawa.
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej* (2011), IASB, SKwP, Warszawa.
- Milburn B.A. (2013), *Framework for financial reporting*, CA Magazine January/February.
- Projekt dyskusyjny Discussion Paper DP/2013/1, 2013, *Review of the Conceptual Framework for Financial Reporting*, dostępny na stronie internetowej IASB pod adresem: www.ifrs.org (31.03.2014).
- Walińska E. (2014), *Rachunkowość jako nauka – jej współdziałanie z dyscypliną finanse*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, dostępny na www.fmc.home.pl/upload/news/pdf_news_1395610802.pdf (31.03.2014).
- Wędzki D. (2013), *Przepływy pieniężne w wycenie metodą DCF a prawo bilansowe*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 761, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 60, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Założenia koncepcyjne MSR/MSSF* (2011), IASB, SKwP, Warszawa.

THE BILL DISCOUNTING AS AN INSTRUMENT FOR THE PROSPECTIVE VALUATION OF ACCOUNTING IN ACCORDANCE WITH IAS/IFRS

Abstract: *Purpose* – to determine which balance sheet items require the use of a discount according to IAS/IFRS. *Design/Methodology/approach* – main research methods were literature studies, especially IAS/IFRS. Text is ordered according to the deductive attempt. *Findings* – an effect of deliberations is stating that discount should be applied in the valuation of most of the items of the financial statements. *Originality/value* – the comprehensive nature of the analysis, enabling an overall assessment guidelines of IAS/IFRS in the range of use of the discount account.

Keywords: valuation in accounting, financial reporting, discounting, future cash flows

Cytowanie

- Hońko S., Kowalczyk J. (2014), *Rachunek dyskontowy jako instrument prospektywnej wyceny w rachunkowości według MSR/MSSF*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 827, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 69, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 79–87; www.wneiz.pl/frfu.